

Науково-методологічний семінар з історії освіти

Цього року Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України (далі – ДНПБ) за активної участі Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка та Педагогічного музею України започаткувала проведення серії науково-методологічних семінарів з історії освіти. І це не випадково: із січня 2016 р. у ДНПБ розпочав роботу відділ історії освіти, науковими співробітниками якого є знані українські вчені – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України О. В. Сухомлинська та доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Л. Д. Березівська.

Пріоритетними завданнями таких заходів є осмислення наявних і розроблення нових підходів до здійснення досліджень у галузі історії вітчизняної та зарубіжної освіти; сприяння науковцям у реалізації дослідницьких завдань для здобуття нового історико-педагогічного знання; популяризація історії педагогіки як важливого складника педагогічної науки та фахової підготовки освітян, підвищення їхньої кваліфікації.

Перший науково-методологічний семінар з історії освіти відбувся 30 березня 2017 р. у читальній залі ДНПБ. У ньому взяли участь понад 80 осіб: науковці, викладачі, студенти більш як 20 наукових установ і вищих навчальних закладів України, що засвідчує зацікавленість широкого кола дослідників історико-педагогічними питаннями. Семінар відкрила директор ДНПБ Л. Д. Березівська, яка наголосила на важливості проведення цього заходу, поінформувала про його мету і перспективи.

Академік О. В. Сухомлинська – віднедавна – головний науковий співробітник відділу історії освіти ДНПБ – у своєму виступі проаналізувала сучасний

стан досліджень з історії педагогіки. Передусім вона наголосила, що історико-педагогічна наука в незалежній Україні бурхливо розвивається, свідченням чого є досягнення українських науковців у цій галузі за останні 25 років. Ольга Василівна приділила увагу проблемам, характерним для сучасного етапу розвитку історії педагогіки. Зокрема, відродження української державності, зняття табу на розгляд українських питань зумовили занурення науковців виключно в історію української педагогіки та призвели до одностороннього характеру їхніх досліджень. Задля подолання «тупцювання на національному полі» Ольга Сухомлинська запропонувала дослідникам сконцентрувати увагу на комплексному й системному вивченні історії освіти країн Західної Європи та Америки у співвіднесенні з національними навчально-виховними системами, здійснювати порівняльні дослідження.

У виступі академік О. В. Сухомлинська висвітлила причини зниження якості дисертацій з історії педагогіки, серед яких не останню роль відіграє відсутність професійної підготовки істориків педагогіки. Також вона порушила питання сучасних вимог до організації та проведення історико-педагогічних досліджень.

В обговоренні доповіді О. В. Сухомлинської взяли участь провідні українські вчені в галузі історії педагогіки. Зокрема, Л. Д. Березівська зауважила, що, на жаль, в сучасному науковому просторі збільшується кількість неякісних дисертацій з історії педагогіки. Вона окреслила шляхи подолання цієї негативної тенденції, а саме: збільшення кількості годин на викладання навчальних дисциплін «Історія педагогіки» та «Педагогіка» у педагогічних ВНЗ; поліпшення якості підготовки аспірантів з відповідної спеціальності, зокрема введення до навчальних планів курсу «Методологія історико-педагогічних досліджень»; підготовка нових підручників з історії педагогіки; налагодження співпраці наукових установ і вищих навчальних закладів щодо здійснення історико-педагогічних досліджень; проведення науково-методологічних семінарів з історії освіти; популяризація історико-педагогічних знань у ЗМІ.

Водночас доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету В. Л. Федяєва зазначила актуальність і важливість науково-методологічного семінару з історії освіти та акцентувала увагу на необхідності підвищення якості підготовки аспірантів, які досліджують питання історії педагогіки.

Неабияке зацікавлення викликав виступ доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету імені

М. П. Драгоманова Н. М. Дем'яненко. Наталя Миколаївна розповіла про діяльність історико-педагогічної асоціації, що функціонує при університеті; про досвід підготовки аспірантів. Вона також наголосила на важливості вироблення єдиних підходів до написання дисертацій з історії педагогіки.

До обговорення питань сучасного стану досліджень з історії освіти долучилися доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Н. М. Коляда; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютерних мультимедійних технологій Національного авіаційного університету С. М. Лобода; директор Педагогічного музею України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник О. П. Міхно; доцент кафедри педагогіки та психології Київського

університету імені Бориса Грінченка О. А. Венгловська; кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» О. В. Джус та інші учасники семінару.

У заключному слові Л. Д. Березівська подякувала науковцям за активну участь в обговоренні актуальних питань розвитку історико-педагогічного знання, порушених на семінарі, та повідомила тему Другого науково-методологічного семінару з історії освіти – «Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень», що відбудеться в ДНПБ у жовтні 2017 року.

*Тетяна ГАВРИЛЕНКО,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної роботи Чернігівського національного
педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)»

У травні ц.р. у рамках Всеукраїнського фестивалю науки – 2017 та до 25-річчя НАПН України Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України провела **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Розвиток освіти в добу Української революції (1917–1921)»** за участю провідних учених наукових установ НАПН України, вищих навчальних закладів різних регіонів України (усього понад 65 учасників), зокрема Педагогічного музею України, Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Відкрила семінар доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського **Л. Д. Березівська**.

На пленарному засіданні з доповідями виступили: доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу історії освіти ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського **О. В. Сухомлинська** («Народження і перші кроки діяльності Української академії наук»); доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського **Л. Д. Березівська** («Проект єдиної школи в Україні про дванадцятирічну загальну середню освіту (1917–1921)»); доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Київського університету імені Бориса Грінченка **Г. І. Іванюк** («Нормативно-правове забезпечення становлення і функціонування нової школи в добу Української революції (1917–1921)»); доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України **Н. М. Гупан**

(«Особливості формування змісту шкільних підручників доби Української революції»); доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту спеціальної педагогіки НАПН України **С. В. Кульбіда** («Перші заходи з навчання і виховання нечучючих у період зародження української державності»); доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка **В. П. Капелюшний** («Висвітлення теми «Українська революція 1917–1921 років» у сучасних підручниках та навчальній літературі з історії України: реалії та перспективи»); доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України **І. В. Зайченко** («Про деякі проблеми національної освіти в публіцистиці М. С. Грушевського періоду Української революції 1917–1918 рр.»); доктор педагогічних наук, професор, професор